

Management mléčného skotu na farmě Gut Hohen Luckow

Farma Gut Hohen Luckow se nachází na severovýchodě Německa, 25 km od Rostocku a pobřeží Baltského moře. Farma má několik středisek. Hlavním střediskem je právě Hohen Luckow, kde je ustájeno 2 500 dojnic a 1 100 kusů telat a jalovic.

Dalším střediskem je farma Hoppenrade, kde se nachází 500 dojnic. Odchovnou mladého dobytka pro tyto dvě střediska je středisko Jürgenshagen s kapacitou 1 100 kusů. Toto středisko je stále ve výstavbě a po dokončení pojme 1 800 kusů mladého dobytka. Na středisku Miekenhagen je ustájeno 1000 dojnic a 1 000 kusů mladého dobytka. Všechny střediska dohromady obhospodařují 9 000 hektarů půdy, na které se mimo travních porostů a kukuřice pěstuje pšenice, ječmen, řepka, a cukrová řepa. Podnik provozuje 4 bioplynové stanice s velkým podílem kejdy. Dále se na vlastních pozemcích nachází 23 větrných elektráren. Velká část oprav strojů se provádí ve vlastních dílnách. Stravování zaměstnanců je zajištěno závodní jídelnou. V areálu farmy se nachází zámek z 18. století, kde jsou pořádány různé kulturní a společenské akce a spojuje tak historii s moderním zemědělstvím. V přilehlém parku jsou umístěna různá umělecká díla. Během léta nabízí farma program pro děti na seznámení se s venkovem a zemědělstvím. Na všech těchto úsecích je dohromady zaměstnáno 160 pracovníků.

Gut Hohen Luckow

V následujícím textu se budeme podrobněji věnovat středisku Hohen Luckow, kde od 2016 pracuji jako hlavní zootechnik. Zde je chováno 2 500 krav a 1100 telat a jalovic. Krávy zde v průměru za laktaci nadojí 11 500 litrů mléka s obsahem 3,8 % tuku a 3,4 % bílkoviny. Denní dodávka mléka představuje 80 000 litrů mléka. Většina stáda se dojí dvakrát denně v dojrně Boumatic 2 x 20 side by side. Prvních 14 dní v laktaci se krávy dojí třikrát denně v dojrně Boumatic 2 x 12 side by side. Na farmě je nepřetržitý provoz 24/7. Transport mléka do mlékárny, která je vzdálená 120 km, je organizován vlastními kamiony.

Organizace práce

Na farmě je jeden vedoucí živočišné výroby, hlavní zootechnik a dva další zootechnici. Dohromady zde pracuje 36 zaměstnanců. Ti jsou rozděleni na týmy podle jednotlivých úseků: dojení, krmení, porodna, telata, stlaní a péče o paznehty. Každý den v týdnu má na jednotlivých úsecích pevně dané úkoly. Velká důležitost je přikládána přesnému dodržování časů u rutinních prací. To prospívá nejen zvířatům, ale i k hladkému chodu celé farmy. Pro každý z úseků jsou jasně stanovené cíle, stanovené a kontrolované zootechniky. Všechny práce se provádí podle daných tzv. SOP - standardních operačních postupů. Ty jsou pro jednotlivé úseky vypracovány tak, aby každý věděl kdo, co, kdy a jak má dělat. Tyto SOP musí být samozřejmě čas od času kontrolovány a aktualizovány zootechniky. Velkou výhodou SOP je jasně definovaný postup práce a snadná kontrola, která nedává šanci výmluvám při nedodržení postupů. Velkou výzvou je jazyková bariéra u některých zaměstnanců. Zhruba jedna třetina je z Polska. Proto byl vyvinut speciální formát SOP. Spočívá v tom, že byla natočena krátká videa, kde jsou jednotlivé postupy názorně ukázány bez použití mluveného slova. Pro tuto elektronickou podobu byla vytvořena internetová platforma, na které jsou tyto videa přístupná zaměstnancům. Velmi důležité jsou i údaje o zvířatech, které jsou výhradně v elektronické podobě. Pro řízení stáda se používá program DairyComp, na krmení pak program FeedWatch. Všechny zvířata mají v uchu RFID čip, který slouží k jejich identifikaci čtečkou. Tim se minimalizují chyby při zadávání údajů o zvířatech do systému. Správnost zadání údajů je základním kamenem při vyhodnocování dat.



Suchostojné krávy

Cílem je maximální komfort zvířat v tranzitní fázi. Proto jsou ustájeny ve dvouřadě stáji a podestýlkou v lehacích boxech je písek. Naplnění skupin nepřesahuje 100 %. Průměrně stojí krávy na sucho 55 dní. Cílem je, aby co nejméně zvířat nestálo méně než 45 a ne více než 75 dní na sucho. To minimalizuje zdravotní komplikace po porodu. Jednou týdně se v této kategorii provádí kontrola BCS a koupání paznehtů. Nejsou zde tolerovány kulhající krávy. Krmná dávka se skládá z kukuřičné siláže, slámy a řepkového šrotu. Příjem sušiny je 14 kg na den. 21 dní před otelením se zvířata přesunou do skupiny přípravy na porod. Zde dostávají stejnou krmnou dávku doplněnou aniontovými solemi. Pro kontrolu se dvakrát týdně měří pH moči. Jalovice před porodem jsou odděleny od starších krav a trénuje se s nimi průchod dojrnou. Tyto skupiny jsou pod dohledem ošetřovatele 24 hodin denně. Ošetřovatel kontroluje skupinu každých 30 minut a při náznacích porodu je kráva převedena do individuálního porodního kotce. Tento je dezinfikovaný a nově nastlaný po každém porodu. Zde je zafixována a provede se kontrola stavu a polohy telete. Pokud je vše v pořádku, má kráva 2 hodiny čas na otelení. Pokud se neotělí a při zjištěných komplikacích, pomáhá okamžitě ošetřovatel. Tímto systémem se dosahuje 5 % mrtvých narozených telat u prvotetek a 2 % mrtvých narozených u starších krav.

Po otelení probíhá kontrola porodních cest, kvůli případným zraněním a dvojčatům. Oddojí se mlezivo, kvalita se měří refraktometrem a následně se pasteruje. Kráva po otelení dostane bolus vápníku a propylenglykol. První den v laktaci stráví ve stlaném boxu, dále pak ve skupině po 32 kravách s maximálně 90 % naplněností. Tele je co nejdříve po narození nadrenčováno mlezivem s kvalitou Brix vyšší než 23. Cíl, který se daří plnit je podání mleziva do 30 minut po narození. Pupek se dezinfikuje jódem a tele je přemístěno do vyhřívaného kotce, kde stráví první den života. Injekčně se podává železo. Jalovičky dostávají po 8 hodinách od narození další 2 litry mleziva. Po maximálně 24 hodinách následuje přesun do teletníku, kde jsou v zimním období opatřeny dekami.

Kontrola otelených krav probíhá u všech krav prvních 14 dní v laktaci po ranním dojení a to tak, že jsou krávy zafixovány v hlavových zábranách a jsou hodnoceny a kontrolovány z krmného stolu a hnojné chodby. Kontroluje se nádoj a vizuálně celkový zdravotní stav. Nemocné krávy jsou podrobně vyšetřeny, stanoví se diagnóza a podají se léky. Dvakrát týdně se kontroluje ketóza u všech krav v těchto skupinách. Cílem je aby prvotelky 10 dní po otelení dojily 28 litrů a starší krávy 40 litrů. Při splnění těchto kritérií a v dobrém zdravotním stavu se pak přesunují do produkční stáje. Dosahované výsledky v tomto úseku jsou 3% ulehnutí po porodu, 7% zadržetí lůžka, 6% metritis, 17% ketóza, 2% dislokace slezu.

Produkční stáje

Produkční stádo je dojeno dvakrát denně v dojárně 2 x 20 side by side. To znamená více než 4 000 dojení za den v třísměnném systému. Za hodinu tak podojí dva dojiči a jeden nahaněč 200 krav. Vemena se čistí a stimulují pomocí kartáčů, které ušetří spoustu cenného času. Aby se vše zvládlo v daném čase mají krávy maximálně 7 minut čas na jedno dojení. Pro plynulost a kvalitu dojení je důležité dodržování předepsané rutiny. Nahaněč je zodpovědný za čistotu lehacích boxů a v čase, kdy je skupina na dojárně, vyhrnuje kejdu z chodeb. Zodpovědný je také za koupel paznehtů, která se provádí třikrát týdně na odchodu z dojirny. Od každé krávy se zánětem vemene je odebrán vzorek mléka. Kultivace probíhá přímo na farmě a podle výsledku se postupuje při léčbě. Snižuje se tak množství antibiotik, což je dlouhodobým cílem. Produkční stáje jsou třířadé a prvotelky jsou odděleny od starších krav. Lehací boxy jsou stlané slámou smíchanou s vápnem. Strouhání paznehtů probíhá vlastním paznehtářem poprvé 80 dní v laktaci a následně každých 120 dní a před zasušením. Kontrola kulhajících krav probíhá jednou týdně a akutní případy jsou ošetřeny ihned.

Reprodukce

Reprodukce je řízena 100% synchronizací. Na první inseminaci se používá double ovsynch a resynch na další inseminaci. První inseminace probíhá u všech krav mezi 72. a 78. dnem v laktaci. Každé pondělí 32. den po inseminaci probíhá vyšetření na březost a nebřezí krávy jsou v případě přítomnosti žlutého tělíška opět inseminovány následující čtvrtek. Díky přesné aplikaci hormonů je v současnosti dosahována pregnancy rate 31 %. 55 % procent krav zabřeze po první inseminaci. Jak inseminaci tak i vyšetření na březost probíhá ve vlastní režii zootechniků.

Krmení

Dojnicím jsou krmeny pouze 2 krmné dávky a to laktační a suchostojná krmná dávka. Laktační krmná dávka se skládá z kukuřičné siláže, travní senáže, řepkového, kukuřičného a pšeničného šrotu, tuku a minerálů. Jadrná složka krmné dávky se předmíchává do tzv. premixu, který minimalizuje chyby a urychluje nakládání a tím i celé krmení. Krmivo se zakládá jednou denně dvěma krmnými vozy Peecon s objemem 36 a 50 kubíků. Zbytky

krmiva se váží každý den od jednotlivých skupin a upravuje se podle nich množství krmiva. Cílem jsou 4 %, tak aby krávy nikdy nestály před prázdným stolem a po odhrnutí zbytků okamžitě dostaly čerstvé krmivo. Příhrnování probíhá každé 2 hodiny ve dne i v noci. 3 krát týdně se měří obsah sušiny siláží. Příjem sušiny představuje u prvotelek 21 kg, u starších krav na vrcholu laktace 27 kg, na konci laktace 24 kg.

Teleta

Jsou ustájeni prvních 28 dní v individuálních boxech. Krmí se ad libitum, ale maximálně 13 litrů. Odpadní mléko, které se zkrmuje telatům, se vždy pasterizuje. Menším telatům se zkrmuje spíše sušené mléko, tak aby byla zajištěna stabilita v příjmu živin, která v odpadním mléce kolísá. Od třetího dne mají telata přístup k vodě a suché TMR. Z individuálních boxů se telata přesouvají do skupin po deseti telatech. Od 60. dne se redukuje množství mléka a v 90 dnech se telata odstaví. Zdravotní stav kontroluje zootechnik každý den. V prvním týdnu života se také kontroluje sérum proteinu v krvi jako kontrola správného mlezivového managementu.

„V současnosti je prodejní cena mléka ustálena na 31 eurocentech. Náklady na výrobu tvoří 29 eurocentů.“

Vázení telat probíhá v 60 dnech stáří a při odstavu. Cílem jsou maximální přírůstky v tomto období. V současnosti dosahují zhruba 900 gramů. Na teletník navazuje odchovna jalovic. Zde jsou jalovice váženy před první inseminací a 3 týdny před porodem. První inseminace probíhá ve 12 měsících věku a současně hmotnosti 400 kg. Inseminuje se výhradně sexovanými dávkami, kvůli urychlení genetického pokroku. Jalovice je vyřazena pokud nezabřeze po čtvrté inseminaci. Tím se dosahuje průměrného věku 22 měsíců při otelení. Toto již bylo mnoha studii potvrzeno jako optimální věk. Ušetří se tím hodně místa v odchovně jalovic a přispívá to k důležitému údaji, který udává litry mléka za den života zvířete. V současnosti farma dosahuje 19 litrů. U jalovic probíhá koupel paznehtů jednou týdně. Strouhání paznehtů probíhá 3 týdny před otelením. V současnosti je prodejní cena mléka ustálena na 31 eurocentech. Náklady na výrobu tvoří 29 eurocentů. Do budoucna jsou plánovány projekty pro zlepšení podmínek chovu. Nová kruhová dojirna umožní dojit celé stádo třikrát denně, čímž se využije opravdový potenciál stáda. Dokončení přestavby odchovny jalovic bude velkým přínosem z pohledu organizace práce. Nové silážní žlaby zajistí lepší kvalitu objemných krmiv. V chovatelské práci je výzvou embryotranfer, kterým se urychlí genetický pokrok.

Ing. Vít Pospíchal



Náčtení RFID čipů využívají na farmě také při aplikaci hormonů